

NOTRANJEC

Izhaja vsako soboto

in velja po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K. Posamezne številke po 10 vin. Na naročbe brez denarja se ne oziramo. Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani, Breg št. 12.

GLASILO
KMETSKE STRANKE NA NOTRANJSKEM.
Inserati

se računajo za celo stran 36 K, za $\frac{1}{5}$ strani 25 K, za $\frac{2}{5}$ strani 18 K, za $\frac{1}{2}$ strani 9 K, za $\frac{1}{10}$ strani 5 K, $\frac{1}{20}$ strani 3 K. Pri večkratni objavi primeren popust.

Še vedno c. kr. izzivanje!

Nad slovensko deželo Kranjsko vladajo nemški valpti Švarc, Korinski, Kaltenegger itd.

Dogodki 20. septembra so dokazali, da znamo i mi potresti. Od tedaj pa neprestano ori po deželi glas: Ven s Švarcom in njegovimi nemškonacijonalnimi pomagači.

C. kr. vlada nas sliši, a vkljub temu, da se zaveda, da sedanje njene nositelje Švarca in Korinskega vse zaničuje in sovraži, noče tem Nemcem ukazati, da se pobero iz dežele. Da bi sami šli toliko dostojnosti nimajo.

Da se drži še nadalje nemškega predsednika, podpredsednika in referente, okrajne glavarje itd., to je čisto navadno c. kr. izzivanje.

Država, ki stoji pred vojno, proti kateri so srca vsega prebivalstva, ima res mnogo povoda, da na tak način izziva.

Ko se je začelo deželnozborsko zasedanje, je dr. Šušteršič izjavil, da mu je Binert dejal, da je že pozval Švarca, naj vloži prošnjo za modro polo. V enem mesecu da pojde Švarc iz dežele. Danes sta minula malo ne 2 meseca. Dr. Šušteršič se je tedaj ali zlagal ali pa ne drži Binert besede. Klerikalci molče v tem oziru ko grob in po „Slovencu“ branijo Švarca. S. L. S. je torej Švarcova prijateljica.

Politične vesti.

Vojna ali mir? Prijatelji Srbije. Vse velesile tudi Rusija, se trudijo, da bi poravnale spor med Avstrijo in Srbijo mirnim potom. Rusija je prišla do prepričanja, da zamore dajati Srbiji samo diplomatsko pomoč. Rusija, ki je poprej zatrjevala Srbom, da jim bo tudi dejansko pomagala, se umika, ker je, baje po izjavah generalnega štaba, nepripravljena za vojsko. Rusija stoji pod uplivom svojega zaveznika Francije, ki se boji za svoje, Srbiji in Rusiji posojene milijone, in tudi nima veselja se udeležiti vojne, v kar je za-

vezana po pogodbi s svojo zaveznico Rusijo. Srbi so torej osamljeni.

Avstrija zahteva. Štiri zahteve stavi Avstrija Srbiji, predno se misli spuščati ž njo v pogajanja. Zahteva, da preneha z oboroževanjem, da opusti vsako stremljenje po kakoršnikoli zemeljski odškodnini od strani Avstrije, da ne govori več o avtonomiji Bosne in, da zatira od slej vsako velikosrbsko gibanje v Srbiji in zunaj nje. V slučaju, da Srbi ugone tem zahtevam, je Avstrija pripravljena dati jim koncesije na gospodarskem polju, katerih pa ne more povedati, predno Srbi ne obljubijo se ravnati po štirih zapovedih.

Srbi odklanjajo. Kakor vse kaže se Srbi ne dajo uplašiti. Raje smrt do zadnjega moža, nego se udati. Na shodih zatrjujejo tisočere množice, da te ponudbe ne marajo. Na noben način ne morejo pustiti želje, da bi dobili pot do Črne gore, ker ozki kos zemlje, ki ga zahtevajo, je njihova gospodarska rešitev. Te zahteve torej ne morejo pustiti, razoroževanja tudi ne. Težko bo sporazumljenje!

Druge velesile. Neki angleški list predlaga, naj Avstrija vendar ugotovi Srbiji s tem, da ji dá železnico. Železnica naj teče po avstrijskih tleh ter naj bo pod njenim nadzorstvom. Z vso resnostjo svetuje Avstriji, naj se na ta način reši iz opasnega položaja, saj ne bi bilo s tem nikakor žaljeno avstrijsko samoljubje. Druge velesile niso še ničesar predlagale. Morebiti se vsem skupaj vendar še posreči, najti rešitev pred veliko nesrečo. Prizadete evropske sile in njih zaveznice se oborožujejo, da jih slučaj nesporazumljenja ne najde nepripravljenih.

Dopisi.

Maskarada v Trnovem pri Il. Bistrici. Dne 23. svečana t. l. se je vršila v dobro znani gostilni g. M. Ribariča I. maskarada vseskozi demokratične trnovske čitalnice. Kakor sploh vsaka, tako je bila tudi ta trnovska ljudska veselica vkljub pritisku burje dobro

obiskana. Izraz zadovoljnosti je bil čitati iz obraza slednjega izmed navzočih. Pa zakaj neki ne? Kajti koj pri nastopu dičnih mask, se nam je vsem razveselilo srce nad uspehom in zopetnim ožvjljenjem že skoraj zamrle čitalnice. Mask je bilo okrog dvajset. Med istimi si opazil: Perzijskega šaha Edif Nadifa pogovarjajočega se z dično huzarkinjo, na drugi strani si opazil svetovnega Napoleona v razgovoru s slavnim švedskim generalom Byornom o 30 letni vojni; opazil si dalje razkošnega poljskega kneza Radzivila ter indijskega „Firšta“ v razgovoru z nekdanjim nemškim „Fricom,“ katere so nadlegovale z različnimi razgovori ter obnašaji zala Dalmatinka, čvrsta Turkinja, Španjolka ter Švicarka; opazil si dalje Beneško gondoljerko v razgovoru z Japonkama, katerim je dal v razgovor snovi Rus iz časa „Hmelnickega“; slednjič ti prikoraka prorokinja sreče Ciganka, kateri je sledil slavni svetovnoznan dolgonosi doktor Železnobradec v spremstvu svoje sluge Bebeta. — Razvil se je na to ples po bogatem plesnem redu. Vse je plesalo, vse je bilo veselo, vse zadovoljno. Med plesom je prav kakor špecialist svojim pacientom prodajal dr. Železnobradec različna zdravila, kakor za jezo utešiti, žejo pridobiti, veselje vzbuditi itd. Prav tako pridno je prorokovala za male prihodnjo srečo in nesrečo, kar je vzbudilo mnogo zanimanja. Da se je pa tudi vstreglo prijateljem in prijateljicam sladne kave, postavil je tudi svoj šotor „Turek“ ter marljivo prodajal svojo kavo in je gotovo spravil, ker videti ga je bilo zadovoljnega odhajati s praznimi posodami. Da se je vse izvršilo v tako lepem redu gre zahvala gosp. predsedniku čitalnice R. Valenčiču ter njegovej gospej, kakor tudi g. Antonu Sterniša,

kateri si je pač mnogo prizadel, da je s prijaznim humorjem ob času plesnih vaj — marsikateri razpor mirnim potom poravnal. Ne smemo pa misliti, da je to dovolj, kar smo dosegli — ne, ampak stremiti moramo po večjih ciljih, katere pa dosežemo, kakor smo videli sedaj le s slogo. Le tako dalje, le naprej in videli bomo, da vspeh nam ne odide, kajti: V slogi je moč.

Eden izmed Foreštov.

Iz Žirov. Domoljubov dopisnik je izjavil glede Sokola, da smo Sokoli že sojeni v očeh ljudstva. Vprašamo: Ali ti sodniki izvršujejo preiskavo na političnem polju nepristransko? Povedali smo že v Notranjcu, da se človek izobrazuje politično s tem, da čita to, kar sam hoče, da ne prezira knjig in časopisov, najsi bodo tega ali onega političnega naziranja. Na ta način se izobrazijo politično z razumnim razmotrivanjem, tudi oni, kdor ni raztrgal na šolskih klopih dveh ducatov hlač. Časa ima vsak dovolj, če ga zna prav uporabljati, z branjem in razmišljanjem pomirimo svoj od klerikalizma zapeljani, razvneti duh. Človek pride na podlagi verske fantazije v zadrego, zakaj kadar stopi v spovednico, takoj vpraša župnik po „novem“ grehu: „Ali čitaš morebiti list, ki ni klerikalen?“ Hudobija, smrten greh je, ako čitaš iz drugih časnikov. To sme kvečjemu prebrisan klerikalec brez greha storiti, zato da po dolgem iskanju najde v njem stavek, katerega bi bilo mogoče zaviti in porabiti pri klerikalni agitaciji med nevednim ljudstvom. Kajne da, vi prepovedujete knjige zato, ker resnica v oči kolje? Bolje je „nevarne“ časnike in knjige odstraniti in prokleti, kakor teme vajene oči s svetlobo kvariti, kaj ne? Klerikalci so le tisti, ki imajo kaj dobička od klerikalizma in oni, ki

Listek.

Kako se je ženil Markačev Juri.

Enajsta ura je bila, ko je korakal v lepi poletni noči Markačev Juri skozi vas. Nekako v zadregi si je gladil dolge razkuštrane lase in otipaval debeli rdeči nos in ravno tako nekako v zadregi je obstal pred Mihovo gostilno na koncu vasi. — „Vendar, vendar treba malo korajže,“ je mrmral. „Pepa je pridna in nekaj ima prihranjenega in no — kaj — dopade mi tudi.“

Pepa je bila v Mihovi gostilni dekla in zajedno natakara. Ker je služila že od svojega 12. leta in je bila pridna, si je prihranila nekoliko sto kronc. Markačev Juri je vedel za vse to, saj je poznal Pepo že dolgo, odkar je prišel od tam nekje iz Idrije k mlinarju Tinetu za hlapca. Poleg vsega mu je Pepa ugajala in dolgo je že zastonj premišljeval, kako bi jo uštimal. In zdajci si je vzel toliko korajže, da je pod oknom stal in bil v stanu jo poklicati. Popraskal se je za ušesom — tako sladko mu je bilo pri srcu, kot bi že sedel s Pepo pri veliki skledi polente — in zajedno tako bitko, kot bi tlačil mesto tobaka v usta pelin. — In vendar se je

čutil Juri danes dovolj pogumnega, da bi mogel spregovoriti s Pepo kako pametno. Zaklical je tedaj plaho „Pepa“ in se ozrl potem preplašeno naokrog, a vse je bilo mirno. Aha, to je bilo pretiho, je pomislil ni slišala. Ojačil se je in zaklical glasneje „Pepa!“ a v tem je nekdo zavriskal na vasi in Markačev Juri se je tako prestrašil, da je kar hlastnil v hlev, ki je stal ob strani, ter zajedno izgubil klobuk. Tolpa vaških fantov je prišla mimo in veselo so peli in vriskali. Blažev Matevž se je zadel ob Jurjev klobuk. — „Kaj vruga se pa tod valja?“ — je dejal in se sklonil. — „Glej, glej, Jurjev kasturc,“ se je smejal kovačev Tonc. „Najbrže se ga je pri Mihovih nalezal in domov grede izgubil klobuk.“ — „Mogoče je bil pa pri Pepi,“ je rekel Matevž tako neverjetno in zaničljivo, da je ubogega Jurja v hlevu kar zabolobilo ob strani. — Vsi so se na glas zasmejali tej opazki, pobrali klobuk in odšli.

Markačev Juri se je oddahnil, vendar se še dolgo ni upal iz hleva in žalostno premišljeval, naj se li vrne domov, ali naj ostane. — Ko je zopet vse potihnilo, si je jel znova dajati pogum in čez nekaj časa je res stal zopet pod oknom, to pot gologlav in zaklical glasneje in skoraj proseče „Pepa“ — in glej prikazala se

jim slepo, brez prevdarka sledijo kakor ovce ovnu. Ti ljudje niso zmožni, da bi sodili nasprotnike in vendar se razkoračijo in razsojujejo v Domoljubu, da je strah, podobni so judovskemu ljudstvu, ki je brez prevdarka vpilo: Križaj ga, križaj ga! Iz škofovega pastirskega lista smo slišali, da temelji cerkev na resnici in da Sv. Oče nima milijonov. Ne dvomimo, da bi papež imel rad še več premoženja kakor doslej. Za danes hočemo navesti le račun sv. cerkve v Avstriji iz uradnih izkazov. Leta 1894 je imel verski zaklad 663 milijonov kron, leta 1900 pa 813 milijonov. Leon XIII. je imel naložene milijone v Rotšildovi banki in vendar so nabirali zanj vsako leto mile darove od resnično ubogih Slovencev! Koliko milijonov plačujemo avstrijski davkoplačevalci vsako leto za duhovne! Vendarle delajo na političnem polju kot mešetarji proti nam. Ni dolgo, kar smo brali, da znaša vknjiženi kmečki dolg v Avstriji nad 62 tisoč milijonov kron, koliko ga imamo kmetje pa še na poroštvo! Čudno pa je, da zlagajo ljudje v Žireh tisočake za novo cerkev! Ali ni tako, da ovce nimajo uma — da skočijo v brezno za ovnom? — Isto velja za klerikalno ljudstvo, ki samo ne misli in ki slepo sledi onim, ki cede sline po srednjeveških časih, ko je bil kmet še večji trpin kot je zdaj.

Domače vesti.

Imenovanje. Raziskovalec podzemeljskih jam gospod Andrej Perko je imenovan od poljedelskega ministra za tajnika jamske komisije v Postojni.

† **Anton Ditrich.** Na stari svoji želodčni bolezni je nenadoma umrl v Postojni g. Anton Ditrich dne 2. t. m. ob 2 ponoči v starosti 57 let. Kdor ga je videl teden

je debela glava ob oknu in Pepa je vprašala: „Kaj pa je? — A ti si Juri!“ in nekoliko v zadregi pomolčala. Tudi Juri je bil v silno veliki zadregi in prav nič ni vedel, kaj bi ji rekel. — Slednjič se je ojačil: „Ti Pepa, ali raste repa?“ „O raste, raste,“ je odgovorila ona sramežljivo in gledala v tla. — Pomolčala sta zopet in Juri se je žalostno praskal za ušesom in v srcu silno jezil da ima jezik prav zastonj. Pepa je pokašljala in vprašala potem: „Kaj pa fižol pri vas?“ „O, jako lep je letos,“ je odgovoril Juri in s hvaležnim očesom pogledal nanjo ter se silno razveselil, da ga ima Pepa tako rada in se tako ljubeznivo z njim pogovarja.

Nastal je zopet premor in ko sta še malo molčala, je omenil Juri: „Da, da, dobra letina letos“ in potem se je ozrl nanjo in dostavil: „Sedaj pa treba spat, pozno je že. Lahko noč Pepa!“ Pepa je prijazno pokimala. „Pa z Bogom hodi Juri, lahko noč!“

Veselo je korakal Markačev Juri skozi vas domov. Zadovoljno si je mel roki in tako čudno sladko, kakor še nikoli, mu je bilo pri srcu. — Še enkrat, da se tako lepo pomeniva, pa grem lahko koj zapisat oklice, je mrmral — zavil proti domu in veselo legel v seno.

popreje, ne bi bil niti v snu mislil, da nam ga smrt iztrga iz naših vrst. Anton Ditrich je bil odločen naprednjak, ki je obilo delal in žrtvoval za narodno stvar. Živahen govornik je nastopal obilokrat na shodih, poprijel se je vsakega dela z veseljem. Napredna stvar je veliko izgubila s smrtjo Antona Ditricha. Pokojnik je bil svetnik trgovske in obrtne zbornice, veliko let Čitalnični predsednik, občinski svetovalec, predsednik obrtnega podpornega društva in delavni član vseh narodnih društev postojnskih. Postojna zgubi z njim enega izmed svojih najodličnejših narodnih prvoboriteljev. Kako obče čislan in priljubljen je bil pokojnik, pričeval je njegov veličasten pogreb. Društvo „Čitalnica“, „Gasilno društvo“, „Pevsko društvo“ in „Rokodelsko podporno društvo“ udeležili so se pogreba korporativno. Pevsko društvo zapelo mu je s svojim krepkim zborom in ubranimi glasovi pred hišo in na grobu lepe žalostinke. Vdeležba pri pogrebu je bila tako velika, kakor še nikoli. Videli smo poleg domačinov veliko odličnih mož iz Ljubljane in cele Notranjske. Bodi blagemu pokojniku zemljica lahka!

Julij Macelle, župan v Gradacu v Belikrajini je bil pred poroto v Novem mestu enoglasno oproščen. Dolžili so ga zlorabe uradne oblasti. Šukljetu je tedaj zopet enkrat izpodrsnilo. Brigita Berlan, glavna priča proti Macelletu, se je zapledla v nasprotja, zato se je ni zapriseglo. Gospodu Macelletu čestitamo!

Razprava proti dr. Žerjavu bode dne 23. t. m. ob 4 popoldne pri deželnem sodišču v Ljubljani.

Trgovina pokojnega g. Antona Ditrich v Postojni, ki je kakor znano ena izmed največjih na Notranjskem vodili bodo pokojnega dediči tudi še v bodoče pod sedanjo tvrdko in v dosedanjem obsegu.

Zagorje na Notranjskem v nevarnosti. Zagorje je v veliki nevarnosti vsled južnega vremena in dežja in ker je skopnel sneg v gorah, je voda vse preplavila, razdrla zidovje ter razdejala njive in polja. Ljudje so morali bežati iz hiš. Škoda velikanska.

Družba sv. Cirila in Metoda ima v zalogi mnogo in prav lepih velikonočnih in spomladanskih razglednic. Odlikujejo se pa varijaciji, kakor tudi po svoji dovršenosti. Nobena trgovina, bodisi v mestu, bodisi na deželi, ne sme biti brez teh razglednic. Čisti dobiček je namenjen izobrazbi in prosveti našega naroda. Vse slovenske trgovce, kakor odjemalce prosimo, da naročajo in uporabljajo v prvi vrsti družbine razglednice, ki se dobe v pisarni družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani. — Bliža se mlada, vse oživljajoča Vesna, ki bo poklicala slednjo kal v življenje; o da bi se vzbudilo s pomladnim peštrim življenjem tudi v našem narodu novo življenje narodne probeje in zavednosti!

Gospodinje, zahtevajte: Milo slovenstvu v korist iz tovarn mila Fok v Kranju in Gabrščka v Gorici.

Za „Sokolski dom“ v Postojni so darovali: g. Jakob Česnik, Hrastje pri Št. Petru nabral na dražbi

pri g. Severju 12 K, gdč. Marija Požar, Trst darovala 10 K, br. Jos. Paternost izročil 5 K 31 vin., ki jih je darovalo veselo omizje v „Tihi dolini“ kot globo za rabo ptujk, ga. Ivanka Jurca nabrala v veseli družbi pri „Ribniku“ 1 K, br. Slavoj Dimnik, Trst 2 K, br. Edvard Del-Linz, Hruševje daroval 18 K, ki jih je darovalo omizje na Dilcah na ženitovanju (ofceti) br. Miloš Kavčič-a, br. Josip Vodopivec in br. Chiautta darovala vsak 1 K do 2 K, g. Fran dekleva, Slavina nabral preveč za vino v hotelu pri „Kroni“ 1 K 20 vin. Vsim cenjenim darovalcem in nabiralcem naša najiskrenejša hvala. Živeli! Na zdar! Bratje Sokoli in notranjski rodoljubi spominjajte se prav pogosto sklada za „Sokolski dom“, ki je tako nujno potreben.

Notranjska posojilnica v Postojni je darovala 20 K za Ciril Metodovo družbo mesto venca na krsto člana nadzorstva g. Antona Ditricha.

„**Narodna čitalnica**“ v Postojni je mesto venca na krsto dolgoletnega predsednika in člana g. Antona Ditrich-a darovala 20 K v prid družbe sv. Cirila in Metoda.

Mesto venca na krsto pok. gosp. Anton Ditricha so darovali za kočjo na Nanosu za slov. pl. društvo zastopniki tvrdk Peter Majdič, Celje 20 K in Anton Krisper, Ljubljana 20 K. Srčna hvala!

Letošnja zima je skrajno neugodna in huda. Danes je jelo zopet snežiti.

Shod v Litiji. Narodno-napredna stranka je priredila lep shod v Litiji 28. t. m. Govorila sta dr. Oražen in dr. Žerjav. Somišljeniki po Notranjskem slicujte shode.

Shod v Cerknici. Narodno-napredna stranka je 28. p. m. ob 4. uri popoldan priredila sijajen shod v Cerknici. Predsedoval je župan g. Šerko. Prvi govornik dr. Tavčar je govoril o političnem položaju v živahnem slikovitem govoru, kakor pač on tako dobro zna udariti na pravo struno. Vlada nam drži Švarca v Ljubljani v kljub grehom, ki jih je zakrivil. Na vse zadnje pa bo morala le vlada odnehati, da si sedaj nemške razgrajače odlikuje. Slovence pa zapira. 20. september je dosegel, da so se Jugoslovani na Dunaju zedinili k skupnemu nastopanju. Govornik je nato opisal, kako neodkrito je v zadevi ljubljanskih demonstracij nastopala S. L. S. Najprej je hotela nasprotovati, a boljši elementi med pristaši so jo prisilili, da je sodelovala. Tudi njeni pristaši so demonstrirali. Zdaj pa se dela napram vladi nedolžno, da bi stala v solncu vladnega dopadajenja, nas pa očrnila. Mi smo sicer pošteni državljani, a trebihoplazenje mora prenehati. (Gromovito odobravanje). — Nato je dr. Švigelj govoril o potrebi organizacije. I mi naprednjaki se strnimo v tesne vrste, da se ojačimo. V narodnem oziru zahtevamo edinost. Bojno orožje bodi pošteno. Poslušalci so pritrdili govorniku s tem, da se je ustanovilo „Napredno politično in gospodarsko društvo za cerkniški okraj.“ Razvila se je živahna debata, v kateri se je posebno grajalo, kaj so klerikalci počenjali ob razdelitvi

državne podpore radi pomanjkanja krme. Govornikom kličemo: le tako naprej! Pridite med nas na deželo k vzajemnemu delu. Taki krasni shodi naj se vrše povsod.

Narodno gospodarstvo.

Zadružna prodaja jajc mlekarske zadruga na južnem Češkem. Zadruga je pričela s prodajo jajc l. 1905 in je dosegla vspeh, ki je vsako leto lepši. Rastoča števila kažejo, da so zadržni udje zadovoljni s ceno, katero daje zadruga za jajca, kažejo pa tudi, da redi ljudstvo več kokoši, ker se izplačajo. Priporočamo prodajo jajc posebno takim zadrugam, ki ne pridobe dovolj zaradi pomanjkanja mleka. Z upeljavo prodaje jajc bi morebiti pridobile tudi še novih udov za prodajo mleka. Števila naj torej govore: Leta 1905 je prodala zadruga 43.104 jajc. Leta 1906 je prodala zadruga 98.010 jajc. L. 1907 je prodala zadr. 105.007 jajc za 5209·98 K. (Zadružniki so dobili od jajca povprek po 5·3 h, zadruga je imela čistega dobička 290·63 K. L. 1908 je prodala zadruga 204.110 jajc za 10552·30 K. (Torej 99.103 jajc več kot leta 1907. Dohodkov pa za 5342·35 K več kot leta 1907. Zadružniki so dobivali meseca aprila za jajce 4·82 h, oktobra pa 8 h. L. 1908 je zadruga pridobila zase čistih 187·20 K.) Zadruga vzame le sveža jajca, ne stara, izsušena in samo taka, ki tehtajo več kot 50 gramov.

Mlekarski tečaj na Vrhniki priredi deželni odbor kranjski od 15. aprila do 15. septembra t. l. V tečaj se sprejemajo mladeniči, ki so stari najmanj 16 let, krepki in zdravi. Revnejši gojenci iz Kranjske dobijo hrano in stanovanje zastonj, pouk je brezplačen. Poučevalo se bo o splošnem mlekarstvu, maslarstvu in sirarstvu, o strojih in parnih kotlih, o preiskovanju mleka in mlečnih izdelkov, o živinoreji in krmljenju, zadržništvu, zakonodajstvu, knjigovodstvu, računstvu, spisju, kemiji in bakteriologiji, sploh vse, kar mora danes znati vsak dober voditelj mlekarne. Prošnje, katerim je priložiti domovnico in znanstveno spričalo, je vlagati do 15. marca t. l. na deželni odbor kranjski.

Po svetu.

Operacijska soba za lačne. V Londonu je neka dobrotnica darovala 3000 funtov šterlingov za originalen namen. V vestminsterski bolnici se je za ta denar ustanovila bolniška dvorana za moške in žene, ki so onemogli vsled lakote. Operacija se vrši le s podajanjem primerne hrane, uspehi so velikanski. Bolnica je prenapolnjena. Ker je v Londonu neštevilno bolnikov te vrste, nameravajo dobrotniki tudi po drugih bolnicah ustanavljati take sobe.

Napačna smer današnje šole. Boj za obstanek prisili stariše, da svoje otroke izobrazujejo kolikor mogoče. Zahteve, ki jih stavlja šola do otrok so pa čimdalje večje in pritisk vedno hujši. Žrtve prenapetosti se zlasti opazujejo ob času spričeval. Na Nižjem Avstrij-

skem se je usmrtil neki gimnazijec, v Sušaku in v Ljubljani pa sta izginili dve deklici. — Vzrok slaba izpričevala.

Častnik odpuščen, ker je mučil podrejene vojake. V Glogovi v pruski Šleziji so obtožili poročnika pl. Kaltenborn-Stahava, da je mučil vojake v 17 slučajih. Obsojen je na 4 mesce ječe ter izgubi šaržo.

Drag objem. Na Dunaju je te dni objela 35 letna ženska starega gospoda na cesti. Pri tem objemu mu je izmaknila uro.

6 oseb utonilo. 22 letni kmet Ajhar je vozil 5 deklet, starih 16—20 let ob Moravi pri Litavi. Morava je bila zelo velika ter se je valovila, ledene plošče so se valile po njej. Konji so se splašili ter zapeljali naravnost v vodo. Vsi so utonili.

Delo in vera. V Klevelandu v Ameriki je 10.000 oseb priseglo, da bodo živeli odslej popolnoma po svetopisemskih naukih. Zdaj pa je večina povedala, da je življenje tako, da ne morejo spolniti obljube. Pisarka je dejala, da mora pisati laži, kadar njen gospodar to zahteva, telefonistka je izjavila, da mora venomer lagati, da gospodarja ni v sobi. Trgovec je rekel, da bi morala njegova rodbina lakote umreti, ako bi slabega blaga ne hvalil itd.

Vrigtov vzlet pred španskim kraljem. Alfonzo je došel v Pan, da je ondi dne 20. februarja občudoval Vrigtov zmaj. Proti pol deseti uri se je vzdignil Vilbur Vrigt v zraju in bil v trenutku 34 m visoko. 28 minut je vozil po zraku, potem je splaval nalahno nizdol par metrov pred kralja, ki je pozorno opazoval zmajeve gibljaje. Kralj je izjavil, da je presenečen in stiskal roko izumitelju, ki mu je razlagal mehanizem. Kar naenkrat je stopil Alfonzo sam v aeroplan. Vobče se je mislilo, da se bo vzdignil z Vrigtom, kar se pa ni zgodilo, ker so merodajni krogi v Madridu to kralju že vnaprej odsvetovali. Že pred dvema letoma se je hotel vzdigniti kralj v zrakoplovu, toda je odnehal, ker je hotel ministerski predsednik zaradi tega odstopiti.

Kako se v Parizu uče letanja. Zmaja voditi ni tako težko, le vaje ni človek, se gibati v zraku. Zato ni treba posebnega daru. Gospod Delagranž, član zveze: „Lig nacional aerien“ poučuje že nekaj tednov mlade može v letanju. Najprej jih je posedal poleg sebe v zmaj in jim tod kazal, kako se obrača krmilo itd. Toda te vaje niso zadostovale. Komaj so poskusili učenci, voditi zmaj sami, so se zmotili ali pa ne zavrli dovolj hitro ali obrnili premočno ter padli na tla. Več nezgod je bilo, toda le v gmotnem oziru, največkrat se je zlomilo krmilo. Delagranž je dal zato napraviti aparat s krmilom v svojem pristanu ter vadi učence zdaj na tem stroju. Da stoji zmaj pravilno v zraku, se letalec prepriča, ako pogleda na zemljo. Če se hoče zmaj zvrniti, spozna to če ga primerja z zemljo, ki se pred njegovimi očmi vzdiguje ali pada. Ako se pa zemlja prevrača na desno ali levo, ve tudi letalec, da se prevrača zmaj na levo ali desno. Dokler vidi letalec zemljo, lahko obvlada zmaj, težje je to v visočini. Ko

je Benjamin Franklin, izumitelj strelovoda gledal, kako se je dvigal prvi zrakoplov, ga je navzoč plemenitaš vprašal: „Ja, kaj pa bo s tem zrakoplovom!“ Franklin pa je odgovoril: „Saj se tudi človek razvije iz neokretnega otroka!“

Skladatelja Hajdna lobanja. Znano je, da se proučujejo glave znamenitih mož in zato prehajajo lobanje iz roke v roko. Ko je hotel knez Esterhazi prepeljati Hajdnovo okostje z Dunaja na Ogrsko, se je skazalo, da glave ni več pri okostju. Izvedeli so, da sta jo vzela neki Peter in Rozenbaum na Dunaju. Peter je povedal, da jo je dal Rozenbaumu, zato je policija zahtevala od njega glavo. Ta je poslal najprej glavo nekega mladeniča, pozneje pa, ker je profesor anatomije takoj spoznal goljufijo, glavo neznanega starca. Policija je preiskala stanovanje Rozenbauma, toda ni našla ničesar, ker je bila glava skrita v slamnici, na kateri je ležala Rozenbaumova žena. Hajdnovo okostje so s starčevo glavo slovesno pokopali na Ogrskem, Hajdnova glava pa je po Rozenbaumovi smrti prešla v posest glasbenega društva na Dunaju.

Knjige je požgal poštni urad v Zemunu in sicer 2000 izvodov knjig: Zgodovina Srbov dr. Stan. Stanjeviča, katere so bile namenjene naročnikom iz južne Ogrske in Hrvaškega. Ker je sodišče ukazalo knjige uničiti, so napravili velik kup in jih javno sežgali.

S svedrom rešil kravo. Zelo lepa, draga krava mizarja Ginterja v Hajndorfu je požrla repo in bi se bila kmalu zadušila. Telefonsko pozvanega živinozdravnika ni bilo doma. Ginter je vzel sveder, ga zavrtal v repo in izpulil repo iz vratu, kakor se izpuli zamašek.

Najvažnejše iznajdbe po času uvrščene. Smodnik 1250, knjigotiskarstvo 1450, toplomer 1605, daljnogled 1608, ura z nihalom 1656, porcelan 1709, tkalni stroj 1785, fotografija 1802, šivalni stroj 1804, lokomotiva 1812, železnica s parno silo za promet ljudi 1830, električna železnica 1881, Rentgenovi žarki 1896, brezžični brzojav 1897.

Mesina vstaja. Vlada je naročila angleški tvrčki Havkins naj postavi poleg Mesine in Režije 1000 provizoričnih hiš. Hiše bodo imele temelj iz cementa, vse drugo bo železno in leseno. Delo na razvalinah je za 6 mesecev uradno ustavljeno.

Vsa uprava mesta v rokah ene rodbine je v mestu Sent-Martinu na Francoskem. Župan in 8 mestnih svetovalcev je v tesnem sorodstvu in imajo vsi priimek Guipo.

Zametene vasi. Vasi Leopoldove in Rajmundove rovte na Bavarskem so popolnoma zametene. Vasi leže nad 1000 metrov visoko. Promet se vrši po rovih, ki so jih skopali skozi sneg, ki leži 5 do 10 m visoko.

Grof tvorniški delavec. V tovarni za izdelovanje železnega pohištva v Miskolcu na Ogrskem je nastavljen kot delavec grof Forgah. Grof je izvršil maturo in bi se bil lahko posvetil drugemu delu, a pustil je vse časti in je vnet socialist.

Poslano.

Nekaj malega. In danes je nedelja, pri vojakih zame spet', zdaj izpolnjena je želja, da smem za pero prijet'. Vam naznanjam znanci stari, da je to prijetno zdaj. Če ni tudi kaj Vam mari, kaj Vas briga tuji kraj! . . . Morda govor kdaj nanese, da se spomnite na me! . . . Roka meni zdaj se trese, ko vrste jaz pišem te. Vas pozdravljam in Vas prosim, da ohranite spomin, saj jaz vaš'ga tudi nosim, sredi tuge, bolečin. In če kdo me ogovarja, ne pomagajte mu vi; da z besedo mene vdarja in da iz mene pije kri. Tu se spomnite kaj name in poročajte tud' kaj, ker bom tudi enkrat prišel, v stare kraje še nazaj.

Loterijske številke.

Brno, 23. februarja 13 64 61 82 16
Trst, 27. februarja 29 55 6 67 16

VABILO

na

XV. redni občni zbor

„Posojilnice za ilirsko-bistriški okraj v Trnovem“,

registrovane zadruga z neomejeno zavezo,

kateri se bo vršil

v uradnici v Trnovem, dne 14. marca ob 3. uri popoldne.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo in nasveti nadzorstva.
3. Odobritev letnega računa za l. 1908.
4. Volitev načelstva in nadzorstva.
5. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ne bil sklepčen, vršil se bode pol ure pozneje isti dan, na istem mestu in z istim dnevnim redom drug občni zbor, kateri bode sklepal brezpogojno.

V Trnovem, 4. marca 1909.

Načelstvo.

Proda se**hiša v Postojni št. 24**

s sadnim vrtom, malo njivico in vrtom za zelenjavo pod ugodnimi pogoji. Izve se lahko pri

G. pl. Emil Garzaroli.**Vabilo**

k

rednemu občnemu zboru

Kmečke gospod. zadr. v Velkempolju na Vipavskem,

registrovane zadruga z omejeno zavezo

kateri se vrši

dne 14. marca 1909 ob 3. uri pop. v gostilni Matija Suša.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje računov od ustanovitve zadruga do zaključka računov.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Kmečka gospodarska zadruga v Velkempolju na

Vipavskem

dne 24. svečana 1909.

Frelj Ivan.

Anton Nabergoj.

Hedvika Ditrich naznanja z neutolažljivim srcem v svojem in v imenu svojih otrok **Antona, Marije in Lee**, da je umrl po dolgem bolehanju moj iskreno ljubljeni soprog, oziroma oče, brat, stric in svak, gospod

Anton Ditrich

trgovec, posestnik, občinski odbornik, svetnik trg. zbornice, predsednik podpornega rok. društva in obrtne zadruga,

danes ob pol 2. uri zjutraj, previden s svetotajstvi, v 57. letu svoje starosti.

Pogreb nepozabnega rajnika se je vršil dne 3. marca ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti na tukajšno pokopališče.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v domači župni cerkvi.

Nepozabnega rajnekega priporočam v blag spomin in molitev.

V Postojni, 2. marca 1909.

Zahvala.

Polna žalosti in potrtem srcem ob nenadni izgubi iskreno ljubljene in nepozabnega soproga, očeta, strica in svaka, gospoda

Antona Ditrich

trgovca in posestnika v Postojni

zahvaljujem se v svojem in v imenu svojih otrok in sorodnikov vsem udeležencem pogreba.

Osobito se najsrčneje zahvaljujem slav. županstvu Postojne, gasilnemu društvu, Čitalnici, Sokolu in Rokodelskemu društvu za korporativno spremstvo k zadnjemu počitku. Najlepša hvala pevskega društva Postojna za ganljive žalostinke. Najtoplejša zahvala tudi deputaciji trgovske in obrtne zbornice in trgovskega društva Merkur, ki je kljub slabemu vremenu izkazala umrlemu zadnjo čast.

Darovateljem krasnih vencev ter udeležencem izven Postojne in tržanom ter sploh vsem, ki so pripomogli k tako častnemu sprevodu, najsrčnejša zahvala!

V Postojni, dne 4. marca 1909.

Žalujoča soproga.

Zahvala.

Povodom smrti našega nepozabljivega soproga, oziroma očeta, brata, svaka in strica, gospoda

Jerneja Vilharja

kovača in posestnika

došlo nam je tolikanj tolažilnega sožalja, da nam ni mogoče vsem se zahvaliti. Zahvaljujemo se tedaj tem potom preč. duhovščini, slav. ognjegascem ter vrlemu rokodelskemu podpornemu društvu za njihovo častno spremstvo do groba. P. n. gospodom pevcem za pretresljive žalostinke pred hišo in ob grobu stotera hvala! Vsem, ki so nas tolažili v teh bridkih urah na ta ali oni način obilo poplačaj Bog!

Žalujoča rodbina.

Zastopnik

valjčnega mlina **Vinka Majdiča** iz Kranja **Slavoj Jenko** ima zaloge za odjem na debelo v Trnovem in Podgradu.

Trgovci: „Svoji k svojim.“

Za ognjegasce!!

Večje število čelad in sekiric — skoro nove, se prav poceni proda. —

Kje? pove upravništvo »Notranjca«.

Trpežni folc

navadno strešno opeko „Kavljar“ in zidno opeko izdeljuje ter ima v zalogi

Karol Jelovšek

e. in kr. dvorni založnik opek na Vrhniki.

Slab želodec ne prebavi ničesar

ter povzročuje, da smo brez pravega teka, da boli želodec, da nam je slabo, da boli glava. Prav gotovo pomagajo proti temu

Kaiserjeve Metine Karamele.

Zdravniško preizkušene.

To sredstvo oživlja, pomaga prebaviti in krepi želodec.

Zavitek 20 in 40 h.

Dobivajo se v sledečih lekarnah: **J. Hus**, Vipava; **F. Bakarčič**, Postojna; **A. Bohinc** in **U. pl. Trnkóczy**, Ljubljana; **K. Andigajne**, Novomesto; **D. Pirc**, Idrija.

Svoji k svojim!

Priporoča se slovenska trgovina

Janko Česnik

Ljubljana, Lingarjeve ulice

Zaloga svilnatega blaga za bluze in obleke.

Zaloga modnega blaga za ženske bluze in obleke.

Zaloga modnega blaga za moške obleke in površnike.

Zaloga perilnega blaga, platno, šifon, inlet, domestik v vseh širjavah.

Zaloga raznovrstnih preprog linoleum, volnenih tapestu, jute i. dr.

Zaloga zaves, čipkaste bele, krem in barvaste.

Zaloga garnitur, volnenih in doma izdelanih odej i. t. d.

Cene nizke! — Poštena postrežba!

FRANC KRAIGHER

krojaški mojster v Ljubljani
Kongresni trg 5 (Zvezda).

Priporočam se za izdelovanje

oblek za gospode.

Domače in inozemsko blago imam vedno v zalogi.

Cene zmerne! Delo solidno!

Postrežba točna.

Notranjci! Podpirajte svoj list z oglasi! Naši oglasi so vspešni.

Kdor

hoče sebi in svojim otrokom odpraviti

kašelj

hripavost, nahod, oslovski kašelj, katar v grlu naj kupi zdravniško priporočene

Kaiserjeve prsne karamele

s 3 smrekami.

5500 notarsko priznanih izpričeval.

Zavitek 20 in 40 h.

Škatlja 80 h.

Dobivajo se v sledečih lekarnah: **J. Hus**, Vipava; **F. Bakarčič**, Postojna; **A. Bohinc** in **U. Trnkóczy**, Ljubljana; **K. Andigajne**, Novomesto; **D. Pirc**, Idrija.

Nova slovenska trgovina!

Lenasi & Gerkmán, Ljubljana.

Priporoča za pomlad in poletje: Najnovejše kamgarne in druga sukna za moške obleke. = Novosti raznega volnenega blaga za ženske obleke in bluže. Najrazličnejših vrst bastisti, sateni, kambriki. = Velika zaloga perilnega blaga, šifona, gradelna, blaga za rjuhe in platna vseh vrst. = Fine garniture, odeje, preproge in zavese. = Solidne cene in točna postrežba!

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

Pozor! Kmetje! Pozor!

SVOJI K SVOJIM!

Popolnoma varno in najbolje naložite denar v

Kmečki posojilnici

— v LJUBLJANI —

(nasproti Figovca — v lastni hiši na Dunajski cesti).

Kmečka posojilnica v Ljubljani podpira kmetovalce in je pravi kmečki denarni zavod.

Vloge se obrestujejo po 4 1/2 %

V kmečki posojilnici je naloženo že nad 15 milijonov kron.

Rezervni zaklad čez K 300.000.

Za varnost pa še neomejeno jamči nad 3000 članov.

Kmečka posojilnica je edin slovenski denarni zavod, ki je vpeljal hišne nabiralnike vlog.

Svoji k svojim, kmetje!

Svoji k svojim, kmetje!

Kmečka posojilnica sprejema hranilne knjižice drugih denarnih zavodov kot gotov denar.

Notranjska posojilnica v Postojni

registrovana zadruga z omejenim poroštvom.

Posluje vsak torek in petek od 9.—12. ure
= dopoludne. =

☐ ☐ ☐

Obrestuje hranilne vloge po 4 3/4 % od dne vloge do dne dviga brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje sama.

Daje posojila proti vknjižbi po 5 1/2 % in amortizaciji najmanj 1/2 %, na osobni kredit po 6 %.

☐ ☐ ☐

Prošnje za posojila se sprejemajo le ob torkih, posojila se izplačujejo le ob petkih.